

POKROK

PUBLISHING CO.

vydáva
POKROK ZÁPADU
a místní vydání

v Orestu pro Baline okres, Neb., v Schuyler a Clarkson pro Colfax okres, Neb., ve Wilson, Kans., pro stát Kansas, v Cedar Rapids, Ia., pro stát Iowa, v St. Paul a Minneapolis, Minn., pro stát Minnesota a v Tyndall, S. D., pro stát South a North Dakota.

Předplatné:

Pro Spojené Státy \$1.50. Pro Kanadu \$2.00. Do Evropy \$2.50 ročně.

Zámlky peněžní dějte se pomocí peněžních poukázek (Money Orders), expresních poukázek (Express Money Orders), bankovních poukázek (Bank Drafts), anebo v registrováném dopise. Oznamujete-li své přestěhování, udejte starou i novou adresu.

Dopisy z kruhů čtenářstva ochotné uvítáme. Musí být stručné, psané bez anony někomu osobně poskuditi a neposílány plným jménem, ať již má být v redakci utajeno, anebo v dopise uveřejněno.

Washington nechtěl, Grant nemohl a Roosevelt nesmí. Co? Třetí lžtu.

Možná, že by wisconsinský senator Stephenson mohl dáti panu Carnegie mu radu, jak utrácet rychle peníze a pouštět je zase zpět do cirkulace.

Senator Bailey řekl, že žena, která se plete do veřejných záležitostí, jest nepolechou. Apoštol Pavel měl tenhle nápad dříve než apoštol texasské demokracie.

Teď, když vědátoři zcela přesně a správně vypočítali, že je naše země 710,000,000 let stará, by mohl konečně Roosevelt říci to slovo, na které celá stará země čeká.

V Omašské výstavě automobilů jsou skutečně vzorky, které zdají se hraničit s dosahem důmyslu a umění. Marně však jsme hledali na modelu roku 1912 nějaký attachment pro "leap-year".

Vzdání se panovníka jest teprve malým krokem v životě republiky. Není tak těžkou věcí republiku získat, jako ji udržet. O získání může se pokusit jen několik mužů, ale udržení jí spočívá na bedrách občanů všech.

Nynější kongres by se mohl právem jmenovat "vyšetřovací", neb tři čtvrtiny jeho práce tvoří vyšetřování nějakého zla — nebo čehokoli z čeho by se dal vytlouci politiky kapital. Hlavní snahou domu poslanců jest opatření demokratickému kampaňmu výboru materiál k volební literatuře. Lid to zaplatí.

Výbor na hlasovací právo ohiošské ústavodárné konvence odporučil 16 proti 1 hlasu, aby se udělilo ženám v Ohio hlasovací právo. 16:1 to jsme již někde slyšeli. Není to pro ženské hlasovací právo špatným znamením? Mohly by se otázat jistěho pána z Lincoln, Nebr., který právě teď odjel do Texasu sklízet zeli.

Wm. Randolph Hearst již zase vykoupil jeden časopis a udělá z něj žlutý žurnál, kterými zaplavuje celou naši zemi. Tentokrát jest to časopis v Atlanta, Ga., jenž spadl dobrodinci lidstva do hrdla. Tohle vše dělá Hearst z lásky k lidstvu — nějaký ten výdělek pár milionů ročně to je vedlejší věc, o kterou pan Hearst nedbá.

Společnosti, které dělají pohyblivé obrázky, by měly poslat své fotografie dolů do Floridy, aby fotografovali spekulanty farmery, jak ořou a sejí ve vodě od 2 do 10 stop hluboké, na farmách, které si koupili v tak zvaných Everglades. Kdyby takové panoramě dali jméno: Honba za koncem duhy, táhlo by to více než lynče a přepadení.

Ovšem, že si pamatujete bibliickou povídku o Jakubovi a jeho chlupatém bratru Esauovi. V naší politické historii několika posledních dní odehrávala se srovnatelná epizoda. Matka: Missouri, slopy otec: Demokracie. Jakub: Clark, Esau: Polk. Konec už víte. Jestli ne, tedy si přečtěte politické zprávy v tomto a minulém čísle P. E.

Čína se probudila, Turecko vykročilo v před, Persie se probouzí ze svého spánku. Němečtí socialisté slibují zreformovati říši kázně a bázně boží od základů až na temeno střechy, Anglické dělnictvo slibuje, že vezme vše samo do rukou, ba snad i v Čechách začíná se alespoň "kramářit", jen Rusko — Rusko, stojí jako sfinga — s knoutou v ruce a despotismem plním tmavé žaláře. Ubohý slovanský lid. Tak dobrý, tak upřímný, a přece jen bezmocný v okovech, které sám na sebe dobrovolně ukoval.

Nie se nezamlouvá lidem tak, jako když jim někdo stále káže, jaká se jim děje krivda, jak jsou utlačováni, a co by se mělo dělat na ponížení utlačovatelů. Takové jednáni jest základem politického demagogismu, který kvete všude na světě, ale v Americe nejvíce. Taci falešní proroci svolávají lid, tužou na buben a štvou jednu třídu proti druhé. Kdykoli v historii našeho národa lid přiklonil k nim ucho — zle bylo. Teď se právě rozléhají tito falešní proroci, aby hlásali reformu a medicínu proti všem sociálním bolestem na světě.

Byl jednou jeden vlastenec, — ale to bylo v daleké, daleké zemi, — který žil pouze pro svobodu své vlasti, pro ni trpěl, za ni bojoval — když konečně jeho přičiněním, jeho zásluhou a prací dělal jeho života vlast jeho dosáhla svobody — bylo mu nabízeno to nejvyšší co lid jen svému spoluobčanu dáti může. A hle. Tento muž zavrtěl hlavou — odmátl slávu, poety, úřady — a skromně odešel do soukromí, poněvadž poznal, že jiný člověk může prospěti v té době vlasti více než on. Kde to bylo? Č — Č — Č — Inu snad v Čechách. Ten vlastenec se jmenoval Dr. Kramář. Ale dejte pozor na otec v Čechách. V Číně! Mužem tím jest tvůrce republiky čínské Dr. Sun, čínský Washington a Jefferson v jedné osobě, který v historii bude žiti jako jeden z největších mužů tohoto století a na vždy zářný příklad světu.

Dráhy, to jest společenosti podílí dráhy vlastních, začínají prohlížeti — a tu vidí, jak jsou okradáni od svých feditelů a předáků. Takový místopředseda má třeba jen za pár tisíc akcií, ale žije na útraty společenosti jako princ a platí si obrovské platy a ještě ani toho není dost. Prozdílo se, že ku př. dráha Milwaukee byla o miliony ošizená svými úředníky, kteří zadávali kontrakty a opatřovali správy — z nichž brali úplatky — graft. — Když vše vyšlo na veřejnost, žádali podřínci dráhy, aby se vyšetřila a vinníci postavili před soud ať je to pak kdokoli, třeba prezident. Ale ředitelstvo záležitosti srovnalo, ututlalo, a k velké hanbě prohlásilo, že je vše spraveno. Nie není spraveno. Nie takových se spraviti nedá. Jest na čase, a by podřínci dráh, každý, kdo má třeba jen jednu akcií, se sorganizovali a žádali, aby jejich majetek byl spravován pro dobro všech a ne pro těch několik, kteří se partikami vlády zmocní a považují nejen obecnost, ale i samu společnost, které mají sloužiti, za dojnou krávu.

REČ HRABĚTE LUETZOWA NA UNIVERSITĚ V AN ARBOR, MICHIGAN.

Mezi mnohými menšími a většmi nehodami, které postihly český národ, nesprávné užívání národního jména není nikterak na posledním místě. Starý omyl stotožňování Čechy, "Bohemians", s cikány, nepochybně povstal ve Francii. Zvláštní, moderní význam slova toho jest však vytvořem Henry Mungerovým a vdešl za svůj původ jeho "Vie de Boheme". Thackeray první užil slova toho v moderním smyslu v řeči anglické. Doufám, že dnes jest skoro zbytečno vysvětlovati, že Čvi nejsou v žádném způsobu spojeni s cikány a že jejich slovanské řed tvoří část velké aryanské skupiny řed. Čechy jsou jednou z těch zemí, podobně jako později Nizozemí a Švédsko, které hrála nepoměrně větší úlohu, než jaká by její rozloha a počet o

byvatelstva poukazovaly. Po bitkovičlo v před, Persie se probouzí ze svého spánku. Němečtí socialisté slibují zreformovati říši kázně a bázně boží od základů až na temeno střechy, Anglické dělnictvo slibuje, že vezme vše samo do rukou, ba snad i v Čechách začíná se alespoň "kramářit", jen Rusko — Rusko, stojí jako sfinga — s knoutou v ruce a despotismem plním tmavé žaláře. Ubohý slovanský lid. Tak dobrý, tak upřímný, a přece jen bezmocný v okovech, které sám na sebe dobrovolně ukoval.

Prvotní dějiny Slovanů v Čechách jsou čistě legendární. Slované se usadili v Čechách před dobou křesťanství. Dějepisné záznamy počínají rokem 623 po Kristu. Zdá se pravdě podobno, že byli rozděleni v kmeny, z nichž Čechové, obývající střed země a okrese kolem Prahy, byli nejmocnějšími. Původně poloneo-víslé kmeny v zemi postupně se spojovaly v jeden celek a byly konečně opanovány Čechy za vlády Přemyslovců. Než předáci kmenové stále měli velkou moc a čas od času ji užívali k omezení vlády panovníkovy. Mnozí vládci Přemyslovců a mezi nimi hlavně Otakar II., snažili se upevniti svou moc proti knížatům kmenovým tím, že zvětšovali moc měst. Otakar II. panoval v Čechách od roku 1235 do 1278 a připojil velkou zemi ku své říši. Stal se vládcem veliké části země, která dnes tvoří Rakousko, ale nebylo souzeno jeho říši, aby pokrvala na dlouho. Dynastie Přemyslovců zanikla zavržením Václava III. Roku 1310 páni, rytíři a zástopei měst zvolili za českého krále hraběte Jana Lucemburského, syna Jindřicha, jehož krátce před tím Němci zvolili svým králem. Slepý král Jan český jest jedním z hrdinů doby středověké, ale jeho spojení s dějinami Čech jest malé. Jen zřídka přijel do země a to pouze když potřeboval půjčku. Zahynul v bitvě u Crécy. Král anglický vydal jeho mrtvolu Čechům se slovy: "Květ rytířstva dnes padl. Nikdy nikdo nevyrovnal se tomuto králi českému." Karel, syn Janův, nastoupil po otcí na trůn český. Různil se docela od svého otce. On a Jiřík z Poděbrad, jsou dvěma vládci, jejich památka lid český chová ve veliké úctě. Karel byl hlavně v Praze, kterou zvětšil a zvelebil a učinil za doby svého života jedním z nejprominentnějších měst Evropy. Karel jest zakladatelem university pražské, jedné z nejstarších v Evropě. — Přísný život, jaký král tento vedl, velmi jej sestaral a on zemřel v věku 62 let, roku 1378. Jeho smrt, v době, kdy začal velký rozklad církve, byla neštěstím nejen pro Čechy, ale i pro celou Evropu. To, že dnes a po věky Čechové výhradně pečovali a toužili po náboženské svobodě a věnovali svou pozornost pouze nabytí téže, že za náboženskou svobodu bojovali a byli vždy připraveni položití jmění a životy své, toho jest příčinou veliký muž — Hus.

Hlavní udalostí ze života církve reformátora Husa, jenž byl vůdcem svého lidu, který osvobodil universitu od nadvlády německé menšiny, jsou dostatečně známy. Církev česká, která v různých formách existovala od roku 1420 až do 1620, utívala Husa jako světce, jehož památka připadá na den 6. července. Necháme-li na okamžik stranou detaily středověkého náboženského rozkolu, musíme uznati za mučedníka člověka, jenž dobrovolně obětuje svůj život za to, o čem se poetičtí domýšlí, že jest pro dobro lidstva v celku, jenž složí svůj život za své přesvědčení, pak jistě není většmu mučedníka v historii lidstva nad Jana Husa. Smrt, či jak Češi ji uznávají, vražda Husova, následována byla v krátké přestávce válkami husitskými. Tato perioda českých dějin jest asi jedinou, která jest poněkud známa i těm, kdož nestudují dějiny. Husitské války byly vedeny pro vše národní a jejich památka nikdy nevyzimela z mysli národa. Jméno ládného krále není tak známo po Čechách jako jméno Žižky, slepého vůdce husitských vojsk. Husitské války, které začaly roku 1420 mohou býti považovány za skončeny bitvou u Lipan roku 1434.

Po smrti krále Ladislava Čechové, udržující si právo volební na korunu královskou, zvolili za svého krále Jiříka z Poděbrad. Jeho panování bylo veliké historické důležitosti. Na čas měl Čechové vládu, jenž patřil jich národu a krvi a utraktivě, li

li národní církvi české. Panování Jiříka z Poděbrad, alespoň na začátku, bylo velmi blahodárné a král zabýval se myšlenkou utvoření konfederací evropských států. Tím doufal zabezpečiti světu všeobecný mír. Všechny jeho plány byly mařeny mocným římem, který ještě zvětšil svou moc, když známý humanista Aeneas Sylvius, stal se papežem Piem II.

Rok 1526 jest velmi důležitým v dějinách českých. Vévoda Ferdinand z rodu Habsburgského, který si vzal za ženu dceru Vladislava a byl svakem zesnulého krále českého Ludvíka, byl zvolen za krále českého. Ferdinand pracoval o seslání sly a moci královské a pokud mohl podporoval pokrok protestantismu. On skoro zrušil svobodu a samosprávu, jaké se těšila česká města. To bylo patrně největším krokem k zavedení absolutismu v Čechách. Ferdinand se snažil obrátiti protestantské Čechy zpět k církvi katolické a za tím účelem přibral si na pomoc tehdy právě založený řád jezuitů. Ku konci vlády Rudolfa druhého bylo patrné, že nedá se již na dlouho zdržeti zápas na život a na smrt mezi protestantismem a katolicismem.

Dne 23. května udál se v Praze čin známý v historii pod jménem vyvržení z oken. Čeští páni vtrhli na hrad královský na Hradčanech a vyhodili z okna dva přední rádece královny, Slavutu a Martinie. Tento čin znamená počátek třicetileté války. Následujícího roku zvolili si Češi za krále Bedřicha Aleckého, známého v historii anglické jako muže Alžběty, dcery krále Jakuba I. Panování krále Bedřicha trvalo něco přes rok a skončilo bitvou na Bílé hoře u Prahy, kde také zynula samostatnost česká. Rozkaz rakouského panovníka vypudil do vyhnanství všechny Čechy, kteří v jisté době odmátlí vrátiti se do lána katolické církve. Jejich majetek byl zabaven. Následkem toho velká část české šlechty, prominentních občanů a mužů vysokého vzdělání opustilo vlast. Někteří se odebrali do Německa, jiní do Anglie a konečně, jak jsem v poslední době seznal, někteří utekli se až do Ameriky. Bylo prohlášeno, že Češi svým odbojem ztratili právo jiné dříve zaručených a zaveden absolutismu formou, ač nikdy nebyl prohlášen. Řed domácel skoro vyhynula a přestalo se v ní psati. Poklesnutí českého národa a českého jazyka, které jsou nerozlučny, trvalo po dvě sté let.

Počátek devatenáctého století jest pamětihodným, neb v něm začalo znovuzrození Českého národa. Hnutí toto bylo na počátku jen literární, poněvadž nemohlo býti jiným, jelikož v Rakousku byla vláda absolutní a byrokratická, již řidil Meternich. Proto je zcela přirozeno, že to byl literární, jako: Dobrovský, Jungmann, Kolár, Šafařík a Palacký, kteří první vedli hnutí, které mělo za následek, že během jednoho století řed, který sklesla na pouhý dialekt, jest opět řečí spisovnou a je mluvena miliony lidí, jejich počet se stále řidí. Vyvinula se v ní velká a cenná literatura a jest jí užíváno opět v úřadech a při správě země. Obrovský vývin vzdělanosti moderních Čech stojí za povšimnutí. Vzdor neustálému protivitství se strany centrální vídeňské vlády Čechové zařidili si dokonalý system školství nižšího i vyššího, kde se vyučuje v jejich rodném jazyku. Bylo to velikým vítězstvím, když roku 1881 vídeňská vláda svolila k znovuvytvoření české university v Praze. Česká žurnalistika nahyba velkého rozsahu a druž se důstojně po bok kterékoli jiných a velkých národů. Obrovský vývin umění českého v malířství a hudbě jest dosti znám, než aby bylo třeba zde o něm se zmínovati. Mnozí z našich oslávaných umělců rozšířili slávu naší vlasti do Ameriky a jiných zemí.

(Text řeči hraběte Luetzowa zaslal nám pan Lantír Bureš, student na universitě michiganské v Ann Arbor, jenž byl ovšem řed přítomen a vyslovuje se o ní s velikým nadšením a přáním, aby se pracovalo tímto směrem dále mezi inteligencí americkou.)

KOMMISSIONÁRSKÁ SPRÁVA MĚST.

Občané města Omaha rozhodli se většinou, nepripouštětíci pochybnosti o vůli lidu, že si přejí změnu ve své městské správě a si ce tak zv. formu kommissionářskou, umožněnou státním zákonem z roku 1911.

Jest to krok velmi důležitý, který může na jedné straně městskou správu značně zlepšiti, nebo ji hodně zhoršiti. Vše bude záležeti na oněch sedmi komisařích, jimž bude správa města úplně svěřena. Legislatura, uznávající možnost nezdraru takové novoty, učinila v zákoně opatření, že po čtyřech letech nového systému může 25 procent voličů požádati o jeho zrušení a otázka musí býti pak znovu předložena voličům. — Jest to tedy pouhý pokus.

Galveston, Tex., a Des Moines, Ia., byla první města, která správu takovou zavedla a poněvadž se tam dobře osvědčila, skoro všechna pokroková velkoměsta naší země ji zavádějí.

Dne 9. dubna přistoupí omašské obyvatelstvo k volebnímu osudí, aby si zvolilo v předvolbě 14 kandidátů za úřad komisařů a z těch pak o hlavní volbě dne 7. května bude vybrána nová správa městská, spočívající úplně v rukou sedmi komisařů.

Cílem této novoty jest vzíti městské záležitosti z rukou politických stran a dáti městu obehodní správu. Každý z komisařů má přidělen jeden department městské správy, jemuž se musí cele věnovati, dáti mu veškeren svůj čas, řiditi sám jeho úřadovnu a býti činným ve svém oboru po celý čas.

Ruší se staré wardní zařízení a každý občan bude hlasovati o všech sedm komisařů, kteří budou postaveni na listek v alfabatickém pořádku a bez politického příslušnosti. Na listku bude 14 jmen a si ce těch kandidátů, kteří v pří márkách dostanou nejvíce hlasů. Z těch se pak volí hlavní volbou sedm komisařů.

Tito komisaři dostanou v městě, jakým jest Omaha \$4,500 ročně a ten, kterého si oni sami zvolí v první schůzi za předsedu a tím mayoru města, obdrží o \$500 ročně více.

Komisaři po svém zvolení nehopí se městské správy, jakmile dali předepsané záruky a byli do úřadu odpřisáhnuti. Tím též skončí moc všech dosavadních komisí a odborů podle nynějšího zákona o město a jeho odbory pečovících. Komisaři tvoří pak: vodárenskou komisí; požární komisí; policejní komisí; parkovní komisí; osvětlovací komisí a rozdělí si mezi sebe povinnosti jak následuje:

- 1.) Odbor veřejných záležitostí, který případně vždy mayoru. V tom je zahrnuta městská správa vůbec a dozor nad všemi ostatními departmenty.
- 2.) Odbor účetní a finanční. — Komisař, jemuž tento jest svěřen, nastoupí místo městského pokladníka a jest ex-officio úřadujícím mayorem v nepřítomnosti téhož. Jest též místopředsedou komise.
- 3.) Policejní, bezpečnostní a zdravotní odbor. Komisař, jemuž případně tento odbor, bude vykonávati úkol nynější policejní komise, ale komise všech sedmi má ovšem o jeho nařízení a práci rozhodující slovo.
- 4.) Department požární a vodárenský jest svěřen též jednomu komisaři a ten musí jej řiditi a spravovat sám, a podávati komisii zprávy o svém jednání, které je ovšem podřízeno rozhodnutí komise, se v plně.
- 5.) Department čistění a dláždění ulic případně jednomu z komisařů.
- 6.) Šestý komisař má na starosti zvelebení města a veřejné práce.
- 7.) Department parkovní a městského majetku, jako jsou budovy a instituty, jest svěřen sedmému komisaři.

Tito všichni jsou vázáni věnovati svým odborům veškeren svůj čas a jsou jaksi zaměstnanci města. Všichni tito komisaři jsou voleni na dobu tří let, ale mohou býti sesazeni, když by se proti nim, neb kterakoli z nich sebrala petice, obsahující podpisy 30 procent

Dr. J. F. Scheffcik, OČNÍM, UŠNÍM, NOSNÍM A HRDELNÍM NEDUHŮM.

Úřad. hodiny: Ráno od 9 do 12 hodin. Odpoledne od 1:30 do 3 hodin. Úřadovna: 301-3 Masonic Temple, roh Hennepin Ave., and 4th St. So. 5-22

Telefony: N. W. Main 4870. T. B. Center 4788. Res. T. S. Calhoun 3642. MINNEAPOLIS, MINN.

všech voličů, kteří volili o předchozí hlavní městské volbě. Zároveň se na této petici jmenují navržení nástupci toho, jenž má býti sesazen a o rozhodující volbě hlasuje se nejen o odvolání komisaře, ale i o jeho nástupci.

Veškerá usnesení komise mohou býti předložena lidu k odhlasování než vejdou v platnost, když do 15ti dnů po jich přijetí komisi podána jest petice, podepsaná 15ti procenty zákonitých voličů, žádající, aby záležitost byla dána lidu k odhlasování. Všechna usnesení komisařů vejdou v platnost až po 15ti dnech, jestli do té doby není podána petice referendní. Z toho jsou vyjmuta taková usnesení, která se týkají bezpečnosti, zdraví a pořádku, která vstoupí v platnost ihned.

Lidu dává se tímto zákonem iniciativa, dle níž mohou si občané sami a přímo dělati návrhy, když je podepíše 15 procent zákonitých voličů. Většina voličů pak je může při volbě za tím účelem vypsané schváliti, neb zavrhnouti. — Schválili-li komisaři sami takovou iniciativní petici, pak ovšem volba o ni odpadá.

Komisaři ustanovují všechny městské úředníky a zřizence, ale v tom nesmí sledovati politické cíle. Žádný policista ani hasič nesmí býti propuštěn pro své politické smýšlení a kdyby se dokázalo, že některý komisař snaží se užití svého vlivu k politickým účelům, podléhá pokutě a po případě i vězení.

Má-li býti některý úředník hasič nebo policista propuštěn, musí býti dříve podána příčina a uveřejněno, proč má býti místa svého zbaven a jest mu dopřáno brániti se před komisi.

Komisaři odbyvají schůze nejméně jednou týdně a v té podávají zprávy svých odborů. Každý musí míti v městské radnici úřadovnu a býti v ní po čas úředních hodin.

Dr. F. A. Sedláček

OMAHA, NEB. ÚŘADOVNA: 1270 So. 15th Street proti Hotelu Prague. Tel. Red 4612

RESIDENCE: 1451 So. 11th Street Tel. Douglas 4286.

Dopoledne Dr. Allisonem v nemocnici. V ÚŘADOVNĚ od 1 do 4 hod. odpo. V neděli od 9 do 11 hod. dopol.

Dr. F. H. Kučera

český lékař a ranhojič VE VERDIGRE, NEB. V každé době a do okolí jede na sv. volání. 16-17 Farmerský telefon v Úřadovně. Jest hotov posloužiti krajanům!

Jos. L. Padrnos

právník a volební notář. Společivý občan v české zemi — sděluje též proti obci a nezávislé podnikání. Tel. Douglas 4425. 14-15 16. a William slon. Omaha, Neb.